

دو اصل عقلانی برای تفکر اخلاقی؛ از تعمیم پذیری هیر تا قاعده طلایی گنسلر

سید محمد موسوی مطلق (دانشجوی کارشناسی ارشد فلسفه اخلاق – دانشگاه قم)

m.mousavi1391@yahoo.com

حامد مرآتی (دانشجوی کارشناسی ارشد فلسفه اخلاق – دانشگاه قم)

چکیده

همواره رابطه‌ی میان عقلانیت و اخلاق مورد مناقشه‌ی فلاسفه بوده است. در این میان می‌توان قواعدی را برگزید که هم مورد قبول اخلاق است و هم سازگار با عقل باشد. از جمله‌ی این قواعد عقلی، قاعده‌ی طلایی است که جایگاه ویژه‌ای در اخلاق و همچنین در دین داشته است؛ چنانکه دست کم ادیان ابراهیمی بدان اذعان داشته و سعی کرده‌اند همواره این قاعده را به دینداران گوشزد کنند. در عصر حاضر هری ج. گنسلر به قاعده طلایی توجه شایانی داشته و هم خود را بر تشریح و تبیین عقلانی این قاعده گذاشته است. بر اساس رویکرد وی قاعده طلایی مدلی از سازگاری منطقی می‌باشد. همچنین اصل تعمیم پذیری نیز از جمله‌ی این قواعد عقلانی است. گرچه کانت در «امر مطلق» خود این اصل را به کار برده است؛ با این حال فیلسوف معاصر آر. ام. هیر نیز به این اصل توجه ویژه‌ای کرده است. در این گفتار ما پس از بیان مقدمه‌ای در باب قاعده طلایی و خلاصه‌ای از رویکرد هیر به ترجمه دو مدخل از فرهنگ تاریخی فلسفه اخلاق، یعنی مدخل آر ام هیر و مدخل قاعده طلایی می‌پردازیم.

واژگان کلیدی

اصل تعمیم پذیری، قاعده طلایی، آر. ام. هیر، هری ج. گنسلر، قاعده عقلانی